

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények ezimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

ELLENZÉK.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DÍJAK:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Politikai ábránd.

Sokat emlegetik most ismét a képviselő-választások tisztasága biztosításának immár elodázhatlan szükségességét, különben félig meddig már ugyanis hitelvesztett parlamentaris intézményünk teljesen veszendőbe megy s akkor bekövetkezik állami egységünk végleges dekompozíciója s Magyarországon különböző nyelvű s fajú törzsei apró tördelékekre szétforgácsolva, a hatalmasabb német és szláv szomszédoknak zsákmányul kínálkozó népcsoportozat lesz.

De hát van-e még oly optimista ez országban, ki komolyan hiszi és reményli, hogy pláne egy Bánffy alatt tiszta, hivatalos presszió és vesztegetéstől ment választások eszközölthetnek? Nem hisszük. A hol annyian megvásárolhatók ez elszegényedett országban, a hol a választók nagy részénél a hiúság és önzés erősebb a hazaszeretnél, ott olyan választási eljárás mellett, mint a milyet a kárhözatos emlékü Tisza-rendszer meghonosított s utódai ma is fenntartanak, minden ellenzékieknek le kell tennie a győzelem reményéről.

Mert mit tesz Magyarországon országgyűlési képviselőt választani? Azt: hogy minden hatalmi erő a kormányparti jelölt érdekében van mozgósítva. Ilyenkor a hivatalok szünetelnek, a tisztviselőket az egész megye területéről egy helyre vonják össze, hogy az ellenzéktől veszélyeztetett pontot minden áron és minden eszközzel megvédelmezzék. A főispántól kezdve az utolsó utkaparóig, mind a kormánypárti jelöltért lépnek sorompóba. A hol nem használ a csábítás és vesztegetés, ott előveszik a fenyegetést és terrorizmust. Ilyenkor tűnik ki csak a haszna azoknak a közigazgatási és pénzügyi törvényeknek, a melyeket már előre is azon raffinirt számítással alkotott meg a kormánypárti többség, hogy alkalmat nyújtsanak a tisztviselőknek a diskrecionális jogkörrel való visszaélésre.

A községek csak ilyenkor látják fejük fölött megvillanni a hatalom pallosát, a mely lesújtani készül, a midőn független meggyőződésűkhöz híven akarnának szavazni. Például a szolgabíró a függőben levő közigazgatási kihágásokra hívja föl ilyenkor a közfigyelmet; a jegyzőt ilyenkor szállja meg az adóbehajtásoknak szigorú po-

tossága, s minden közigazgatási ágnak a főnöke megteszi a magáét, hogy föllebbvalóinak a megelégedését kérde-melje. A belügyminiszter, a főmajszer meghuzza a kortes-apparátus zsinégét s az illető kerületre kivetett háló hirtelen összeszorul, hogy megfogja a drága mandátumot.

Pedig hát ha az ember közelebről ismeri az ország hangulatát, igazán csodálkozik, hogy még ilyen rendszer mellett is kierőszakolhatja a kormány a győzelmet. Hiszen mi kolozsváriak is jól tudhatjuk, hogy kormányparti szavazat csak képviselő-választások alkalmával található, s mihelyt a hivatalos nyomás alól fölszabadul a „közvélemény“, nincs többé kormányparti tábor... Csak időről-időre verődnek össze, mint az összetoborzott zsoldos-csapatok, hogy legnagyobbbrészt (kevés kivétellel) harcizoljanak parancsára zsoldért, vagy osztozkodás, vagy valamely kitüntetés reményében...

És mit tegyen ily körülmények között az államhivatalnok? Az, sajnos, rabszolgája a hatalomnak, a ki föltétlen engedelmisséggel köteles ilyenkor annak törvényellenes rendeleteit is végrehajtani, mert hiszen minden államhivatalnokot a miniszter nevez ki s általa neveltetik. Szomorú példák tanítják meg őket arra, hogy ha a törvényhez hívek és nem a kormányhoz, akkor föllebbvalóik szemében hűtlének és megbízhatlanok. Tudják, hogy a kormány ellen szavazni „bűn“, melynek következménye az áthelyezés, nyugdíjaztatás, vagy hivatali üldöztetés, korteskedni azonban a kormány-jelöltje mellett érdem.

Hát ki csodálná aztán ily viszonyok között, hogy a politikai élet erkölcsi színvonala mindinkább süllyed s a meggyőződés függetlenségét az anyagi érdekek hajhászása és az alkalmazkodás szolgálólelkűsége váltja föl. S miután alig lehet más kilátás rá, hogy ne így fejlődjenek tovább is a viszonyok s a hatalmak a haza semmiféle érdekeért kezéből kiengedni nem hajlandó a kormány s pártja ezentul is úgy fog eljárni a választásoknál, mint eddig: hát vagy kivész a nemzetből az alkotmány ellentállás vagy elveszti létjogosultságát, mert nem lesz konstátálható a nemzet többségének valódi akarata s a választott parlament helyébe a ki-nevezett parlament fog lépni, amint-hogy a mai többség is nagyobbára már az, — vagy pedig egyszer mégis csak

elytszti az a választási joga és szabadságában vérg sértett nép az eddigi birtoktulajnosít, — s ekkor valódi csaták és vérengzések között fogják ez országban a különböző pártok az ő jelöltjeiket megválasztani.

Ez utóbbi perspektíva nyílik körülbelül a jövő választásokra, melyek alighanem egy évvel előbb fognak ki-iradni, mint a jelenlegi képviselők mandátuma lejár. Akármelyik helyzet áll azonban be az említett két alternatíva közül, az szomorú következményekkel járand az országra nézve. De a leg-szomorubb az, hogy a bécsi parancs-szóra működő magyar kormány főleg a Bánffy-regime alatt nem is lehetnek tiszta választások, s ilyeket remélni is valódi politikai ábránd, mely békés, rendes uton sohasem fog megvalósulni.

(=)

Politikai hírek.

A kultuszminiszter reformtervei. Vlasics Gyula kultuszminiszter a nyári szünet alatt — mint írják — reformtervekkel foglalkozik. Működése első sorban a kultuszügyre terjed ki. E téren már ki vannak dolgozva a részletes utasítások a kisebb és nagyobb papjavarok összeírására, a mire a kongrua rendezésénél lesz szükség. Az összeírások előreláthatólag már szeptemberben megkezdődnek. A katolikus autonómia kérdésében is döntő lépést akar tenni a miniszter ez évben. A tantügyi téren foglalkozik a miniszter a köztanítási tanács újjászervezésével; az erre vonatkozó szabályzat már kész és az ősszel legfőbb szentesítés alá terjesztetik. Hasonlóképp ki van már dolgozva a középiskolai tanárjelöltek internátusának terve. Ezenfelül kidolgoztatt a miniszter egy utasítást a középiskolai igazgatók számára, a mely az ősszel szintén közzétételre kerül.

Az osztrák kormány lemondása. Windgrätz herceg vasárnap kihallgatása után minisztertanács volt, a melyben elhatározták, hogy a kormány beadja lemondását. Ez a lemondás eddig vagy már megtörtént, vagy a legközelebbi időben meg fog történni. Kétségtelennek tartják, hogy a király, „lemondást elfogadja“ s meg fogja bízni a kabinetet az ügyek ideiglenes vezetésével, hogy a költségvetést le lehessen tárgyalni.

Anyakönyvi felügyelők.

A belügyminiszter a hivatalos lap vasárnapi számában az 1894. évi XXXIII. t.

ezik 15. §-a alapján huszonhárom állami anyakönyvi felügyelői állásra pályázatot hirdet.

Az állami anyakönyvi felügyelők területi hatásköre és székhelye a következők: Pest-Pilis-Solt-Kiskun és Esztergom vármegyék, Budapest fő- és székváros és Kecskemét városok; székhely: Budapest.

Fehér, Veszprém és Komárom vármegyék, Székesfehérvár és Komárom városok; székhely: Székesfehérvár.

Tolna és Baranya vármegyék, Pécs város; székhely: Pécs.

Somogy és Zala vármegyék; székhely: Nagykanizsa.

Vas és Sopron vármegyék, Sopron város; székhely: Szombathely.

Mosony, Pozsony és Győr vármegyék, Pozsony és Győr városok; székhely: Pozsony.

Nyitra és Bars vármegyék; székhely: Nyitra.

Trencsén, Árva, Liptó, Zólyom és Turóc vármegyék; székhely: Rózsahely.

Hont, Nógrád és Gömör és Kishont vármegyék, Selmec és Bélabánya városok; székhely: Losoncz.

Abauj-Torna, Szepes és Sáros vármegyék, Kassa város; székhely: Kassa.

Zemplén, Szabolcs és Hajdu vármegyék, Debreczen város; székhely: Nyiregyháza.

Ung, Bereg, Ugocsa és Máramaros vármegyék; székhely: Beregszász.

Szatmár és Szilág vármegyék, Szatmárnémeti; székhely: Szatmárnémeti.

Beszterce-Naszód, Szolnok-Doboka és Kolozsvármegyék, Kolozsvár város; székhely: Deés.

Maros-Torda, Kis-Küküllő, Udvarhely és Csíkvármegyék, Marosvásárhely tvh. j. f. v.: M. Vásárhely.

Háromszék, Brassó, Fogaras és Nagy-Küküllő vármegyék; székhely: Brassó.

Szeben, Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék; székhely: Nagy-Enyed.

Hunyad és Arad vármegyék, Arad; székhely: Déva.

Krassó-Szörény és Temes vármegyék, Temesvár és Versecz városok; székhely: Temesvár.

Torontál vármegye és Pancsova; székhely: Nagy-Becserek.

Bács-Bodrog, Csongrád, Csanád és Békés vármegyék, Újvidék, Zombor, Baja, Szabadka, Szeged és Hódmező-Vásárhely városok; székhely: Szabadka.

Bihar vármegye és Nagyvárad; székhely: Nagy-Várad.

Jász-Nagykun-Szolnok, Heves és Borsod vármegyék; székhely: Eger.

Az állami anyakönyvi felügyelők közül tizen a hetedik, tizenhárom pedig a nyolcadik fizetési osztályba fognak soroztatni, és pedig egyelőre valamennyien az illető fizetési osztály harmadik fokozatában (2000, illetőleg 1400 frt fizetés és megfelelő lakpénz.) Ezenfelül az állami anyakönyvi felügyelők uti- és irodaátalányban fognak részesülni, melynek összege egyelőre 600 frthn állapittatik meg.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1895. június 18.

Történelmi regék.

A magyar rege-világ classicus földje Erdély, miután nemzeti királyságunk a fejedelmek uralma alatt itt folytatódott. Az anya-ország léteért küzdött, midőn Erdélyben jóllet uralkodott; e jóllet kedvező alkalmul szolgált Erdély lakóinak, hogy ne engedjék kihálni az ősi regéket, melyek a nép gondolkodására oly fényt vetnek. Miután Erdélyben az uralkodók egyénisége, a társalgási és diplomáciai nyelv magyar volt, az ősi regék új alakjokban sem veszítették el eredeti vonásaikat.

Innen van, hogy azok a regék, melyeket részben a magyar költők az idők jobbra fordultával feldolgoztak, tulajdonképpen Erdélyből származnak.

Erdélyben halt meg az utolsó magyar hegedűs: Tinódi Sebestyén. Erdélyben volt legelőször a magyar színművészetnek állandó csarnoka, itt a magyar nyelv az arisztokrácia nyelve. Míg az anya-országban a bocsorokos nemesség s falusi tanítók beszéltek, ápolták a magyar nyelvet, Erdélyben salon-képes volt s az is maradt a legújabb időkig.

Az ősmundák gyűjtését Erdélyben jökor megkezdtek, ilyen az a gyűjtemény is, melyet Kőváry László (1857-ben) szedegetett innen-onnan össze, mely — nem tudni mi uton, — egész jókarban felváltatlanul került Arad egyik antiquáriusához; ebből közlöm az alábbiakat.

Egész Erdélyből vannak e regék összeszedve a Detonától a Tarkóig, Firtostól a Cziblesig, a mi arra mutat, hogy Erdély a

honfoglalás óta kizárólag a magyaroké, a mennyiben az ő északjárásuk teremtetten mindenütt a jellemző regéket. Kezdem a felsorolást a legrégibbek egyikével, ez a Tarkó mondája.

A Tarkó Csikban emelkedik, rajta vesi eredetét az ellenkező irányban folyó Olt és Maros; erről a következő rege szól: Mikor még a Fekete-tenger hullámai mosták a Tarkó lábait, a Fekete-tenger eljegyezte magának a Tarkót. A Szt. Anna tava minden ármánykodása dacára is fenállt a szövetség, míg egy hatalmasabb erő a tengert mai medrébe szorította. Az apa távoztával Tarkó két gyermeke az Olt és Maros elhatárolták, hogy atyjoktól fölkeresik. Anyok elhárta intette őket, hogy együtt könnyebben fölhalálhadják, a két gyermek mégis ellenkező uton indult meg. A hegyvidéken rohamosan folyó Olt eleinte gunyolódott a sík vidéken kényelmesen hőmpolygó Marossal, de öröme csakhamar buvá vált.

Utját állta egy hatalmas sziklafal, melyet csak is hosszú küzdés után tudott áttörni. Mikor elérte végre a Dunát, tompa nyögést hall, ráismer testvérére a Marosra, ki nevet elvesztve sodortatott tova előbb a Tisza, azután a Duna árjaitól.

Hunyadmegyében szerepel a három tündér regéje: Három tündér összeállt, hogy valami szépet, maradandót alkotnak külön-külön. Az első elhatározta, hogy ha Isten segíti, a dévai hegy tetején fényes várat emel egy nap alatt; a második, hogy a kaláni kősziklára fűrdő medenczét vag ha Isten is úgy akarja, a harmadik erősen kötötte magát, hogy akár segíti az Isten, akár nem, estére az ő vára lesz a legfényesebb az Arany-hegyen.

Estére készen is állt a három mű, leg-szebb legragyogóbb volt az aranyí vára. De reggelre Arany vára helyén csak rom volt látható, a daczos tündér nem birt a felsőbb

hatalommal, a másik kettő műve pedig maradvány lett: ma is meg van a dévai vár és a kaláni fűrdő.

A Székely föld legmagasabb hegyéhez a Firtoshoz következő monda fűződik. Két tündér Firtos és Tartod várat szándékoztak építeni, Tartod volt a hatalmasabb, s azzal fenyegetőzött, hogy éjjelre kivessi Firtos várából a sarok-követ. Firtos hatalmas kővekből rakatta a várat, hogy Tartod ne bírjon vele. Tartod éjjel kissé megkésve megis érkezett Firtos várához, kifeszítette sarok-követ, két tündér ezután veszáradon felkapták a nagy követ s repültek vele Tartod vára felé. De megérkezett az éjre, a kakasok kukorogolni kezdek, mire a vasrudak össze-törték, a nagy kő leesett, most is ott van a Korondra vivő utban, Tartod vára pedig el-tűnt, csak egy kis vékony vízerben maradt fenn neve.

Ugyan csak Székely-földön Maros-Vásárhely környékén termett az utolsó tündérről szóló rege. Azelőtt a tündér és ember békében élt egymással, mignem az ember idővel tornyot épített s harangozni kezdett köztök, hogy egykor a tündérek várúkból leszálaltak, a tornyot lerontották, hogy ne harangozhasanak. Nemsokára elfogyott a vár ivó vize s a tündérek szomjúságot szenvedtek, az emberek nem akartak nekik vizet vinni.

Egy tündér leány leszálalt, s a kútból meríteni akart, de nem tudott, az emberek pedig nem akartak neki vizet meríteni, s víz nélkül tért meg a vára. Erre a tündéreknek nem volt mit tenni: ott hagyták a várat és vidéket, örökre elköltöztek.

Maros-víz és Gyergyó között állott Rapsonné vára, melyből ő a negyven mérföldre eső Kolozvárra járt templomba. Hogy az utat oly messzeségből első harangszóval beharangozásig megtehesse jó utra volt szük-sége. Ezt az utat Ropsonné az ördögökkel készítette el igérvén nekik egy völgy-ezüst-

tőt s egy hegy aranyát. Az ut elkészült, az ördög előállt a díjért. S mikor az ördög folyvást sürgette, a hamis nő előlépett: összefogja ujjait a balkezén, s e helyzetben ujjának pereczére tesz egy aranyat markában egy ezüst pénzt és előbe tartva az ördögnek mondja: Itt van amit ígertem, az arany-hegy az ezüst völgy. Az ördög e csalódásra dühös lett, neki rontott a kész utnak s úgy földulta hogy alig maradt valami belőle.

Az őskorra vall Réla királyné sirjéről szóló monda. Háromszék és Udvarhely között a Rika edrőn volt Attila vára, hol győzelmeit kipihenhetette. Felesége Réka királyné e várbán halt meg. Hová temessék a fejedelmi nő, ez volt a nagy kérdés. Végre elhatározták, hogy a vár udvarán levő nagy kővet a hegy oldalán lehengerítsék, a hol megállapodik, oda temessék el. Ugy is tettek: A királynénak sirt ástak s a követ ráfordították. Ez időtől nevezik az erdőt is Rikának.

A pogány korra vall a háromszéki Bálványos várról szóló rege is. Három Apor fiú lakott benne, közülük a legidősebb bele szeretett egy Mike leányba, a ki keresztény volt. Bármennyire szerette is a lány az Apor-fiút, angya nem egyezett bele, hogy pogányhoz menjen nőül. Végre a három fiú leszált a várból nagy számu fegyveres néppel, s Tarján ráltek, míg Mikké a teplomból leányával ki jön.

Ekkor a legidősebb testvér egy pillanattal alatt magához veszi lovára a leányt, s zsákmányával büszkén száguld tova. Az anya sikoltására a nép össze szalad, lóra kap s üldözbe veszi a leányrablót, két testvér megpróbálja föltartóztatni az üldöző hadat, de az úr elsőpri őket, mikorra a legidősebb Apor bejött vára kapuján, üldözői is a vár alatt vannak. Erre az alkudozás megkezdődött. Apor megígérte, hogy gyermekeit keresztények lesznek, bár ő haláláig megmarad ősei vallásában.

meg. A hivatalos utazások alkalmából külön napidíjat nem számíthatnak fel.

Folyamodni egy vagy több meghatározott felügyelői állásra, illetőleg azok valamelyikére, vagy általában a felügyelői állások bármelyikére lehet.

A szabályszerűen belyegzendő pályázati folyamodványhoz mellékelendő a születési anyakönyvi kivonat, valamint a minősítést, valamint a pályázó netaláni korábbi közszolgálatát igazoló okmányok. Azok, a kik jelenleg nem töltenek be állami vagy törvényhatósági tisztviselői állást, magyar állampolgárságukat is igazolni tartoznak.

A folyamodványban továbbá pontosan elő kell adni, hogy a pályázó az állam nyelvén kívül mely hazai nyelvekben jártas?

A folyamodók közül előnyvel bírnak azok, a kik az 1883. évi I. t.-czik 3. §-ban a közigazgatási szakra előírt képesítéssel rendelkeznek; az 1883. évi I. törvényczikk 34. §-a figyelembe vétetik.

A pályázati folyamodványok a m. kir. belügyminiszterhez intézendők. Az, a ki közhivatali alkalmazásban van, folyamodványát felettes hatósága útján nyújtja be.

A pályázat határideje ez évi július 10. napján jár le.

A jelen pályázat közzététele előtt beérkezett folyamodványok pályázat nélkül beadottaknak tekintetnek, azok benyújtása, a folytatás esetleges felszerelési hiányai azonban a pályázati határidőn belül pótolhatók.

A hitelszövetkezetekről.

Nem régiben egy cikket írtam volt a hitelszövetkezetekről, mely az erdélyi „Protestáns Közlöny“ 22-ik számában jelent meg. „Egy görényi pap, egyik a hitelszövetkezetek vagy dobosai közül, érdemeinek tartotta cikketem arra, hogy vele foglalkozhék. Eszrevételeit elsőben a nevezett egyházi lapban azután az „Ellenzék“ hasábjain bocsátotta világra, a 128. 128. számban. A két cikk között csupán annyi különbség van, hogy az egyházi szerkesztő a veres plajbászt is használta, míg itt a maga világosságában látott világot.

Engem, ki mostanában világi lapba nem írogatok, ez a körülírás készített arra, hogy a szerkesztő ur szívességéből, ama „görényi pap“ nak e helyen is, igen röviden megfellejlek.

Mindenek előtt kijelentem, hogy nem tartom tisztességes eljárásnak azt, hogy valakit azon közönség előtt ítéljenek el, mely közönség nem ismeri annak az illetőnek esetleg elkövetett hibáit. Egyes, hibásan idézett szavak, és nem is mondatok nem elégségesek arra, hogy az én nézetemmel a hitelszövetkezetekről, senki tisztába jöjjön. S ha mégis ama „görényi pap“ így tett, eljárását nem tartom egyébként, mint az ügy mellett való erőszakos reklam csinálásnak. Ez pedig nem szép dolog!

És kijelentem azt is, hogy soha se tartottam helyesnek és nem tartom most sem, ha az eszme helyett a személyeket támadjuk meg, és nem érveket állítunk szembe érvekkel. Amaz egy „görényi pap“ többet fog-

Nem érdekeltem egyik-másik erdélyi megye, vagy nemese család czimerének eredete sem. Szolnokmegye czimerében ott van Szent László a mint a leányrabló Kunt öldözi. A gróf Bethlen család czimere koronás kigyó, mely almat tart szájaiban. Ennek eredete ez. A Bethlen család Saroltától Szt. István király hugától származik.

Erdélyt egy óriási kigyó rettegettette sok éveken át, míg végre a Bethlen család őse egy óriási almat készítettett s a kigyó barlangja felé kilánczoltatta: az éhes kigyó elnyeli az almat s meglevén fogva Bethlen meggyilkolá.

A Kálnokiak czimere dühösködő medve. Kálnoky András I. Lajos testőr kapitánya volt. Egyszer egy medvevadászaton a megsebzett anyamedve egyenesen a királynak tart, a király nyilveszeje eltéveszti a célt, már már öre készült menni a medvével, mikor a Kálnokiak őse földre teríti a macskót.

A Csereiek czimerében egy férfi látható, ki jobbjában törököt elütő kardot, baljában három buza kalászt tart. Zsigmondot ugyanis Nikápolynál Cserei Balázs mentette meg. A kőből Zsigmond később nagyon megéhezett, mire Cserei buzakalászatot szedett, a buzaszemeket kifejtette s feltálatla a királynak, kinek bizonyára nagyon jól eshetett.

Ime halvány vázlatban könyv tartalma mely világosan mutatja, hogy benne nincs átkölcsönzés. Az erdélyi elzárt medence nem érintkezett oly közvetlenül nyugattal mint az anyaország, — azért monda-világa ment is minden idegen befolyástól s mivel később is az új eszmék csak az anya-országon keresztül szűrődtek be, eredetiségüket komolyab belyelás nem veszélyeztette.

Laukó Albert.

lalkozik velem, mint a tárggyal. Azt mondom tehát neki, ki különben, lehet az orosz-lán bőrbé öltözött, mesebeli állat is: odi profanum vulgus!

Mit is irtam én a hitelszövetkezetekről? Ezt irtam: „a hitelszövetkezetek, jól vezetve, csakugyan a nép szellemi és anyagi jólétének szolgálatában állanak. Magam is ehhez készséggel hozzájárulok.”

De volt egy pár aggodalmam is. Még pedig a következők:

Mint minden pénzintézet, úgy ez is ki van téve a bukás és vesztés esélyeinek. Egyik nyar, a másik veszít. A vagyon-különbség társadalmi válasz-falat von.

Igy tehát csak egy üres jelszó, hogy a társadalmi válasz-falatok lerombolnák.

A másik aggodalmam az volt, „hogy a tulajdonképpeni szegény osztály nem érhet vele egészen elégedett, mivel nincs módjában, hogy több részvényt vásárolna, nagyobb hitelt élvezzen”. És ez szent igaz, mert a kölcsönt a vásárolt részvények arányában adják. De még, a kinek nincs semmije, az kezest sem kap. Kezes nélkül nincs pénz.

Azt is felhoztam, hogy a mi népünk nem tudja olyan jól forgatni a pénzt, mint a külföldi iparos, műveltebb nép és így könnyen visszaél a könnyen kapott pénzzel. Erre nézve feleltem, hogy egy közösségben, mióta hitelszövetkezet van, három-négynyi sör kél el, mint azelőtt. Nincs itt ellenmondás uram, mert hogy adatom nincs, ez csupán azt teszi, hogy a zsidótól nem kértem ki a sörös hordók statisztikáját 4—5 évről, de azt állítom, hogy ott, hol eddig nem volt 5 ezer ft adósság, van most 15—20 ft. Ezt valakinek meg kell fizetni, mert a központi generalis nem enged.

A kezelésre azt mondtam, hogy azt a sok hatást, nehéz elkönyvelni minden héten

Ezek voltak az én aggodalmaim. Először ezeket amaz „egy görögnyi pap”-nak elmondtam. Látszik, az alap-elvekben kimondják, hogy a jegyzett üzletre, „heti előlege 10 krajczáros részletekben fizetendő”: és íme, maga az „egy görögnyi pap” állítja, hogy „náluk havi összegekben” történik. Hát mi ez kérem? Miért írnak alapszabályt, ha nem tartják meg? Hisz ez csak félrevezetése a népnek, hogy egy hatos milyen kevés, végy üzlet-részt és kapsz rá kölcsönt!

De, kárunk még azt is, hogy szabad-e a népet, ha kell, ha nem kell, adósságba vetetni? Nem jobb-e az, ha ő szerez takarékságot, munka és szorgalom által? Ezt inkább meg tudja becsülni, mint ama könnyen kapott kölcsönt.

Am, azért most is azt mondom, mit ama cikkemben állítottam, hogy virágoznak a hitelszövetkezetek. Csak hogy a vezetők legyenek óvatossak és ne ígérjenek többet, mint a mennyit meg is adhatnak.

Mindezek dacára sem akkor, midőn ama cikkemet megírtam, sem most nem szóltam volna fel, ha egy dologban egy kissé meg nem tévedtem.

És ez az egy dolog az, hogy a hitelszövetkezeteket ne csináltassák a papokkal. A csak hadd maradjon pap. Mert nem áll az, hogy a pap egy különösen nagyobb forgalmu hitelszövetkezettel, évenként kétszer, két órán működnie kére csupán. Mert tudok én olyan esetet, hogy a pap, mint igazgató, maga vezeti az egész szövetkezetet, a bizonyára nem évi két órácskába kerül!

Nem, uraim, a papokat ne állítsák bank-direktoroknak, ne csináljanak belőlük végrehajtókat az ok hivelékel szemben, mert akkor vége az Isten igéjének. Csinálja meg ezeket a kinek tetszik, de a papságnak nem ez a hivatása. Ha amaz „egy görögnyi pap” kollégám így fogja fel a papi hivatást, azt mondom neki az idézőjelben, hogy „haszon-talan szolgál! Tudok én résztvenni másképpen is az én népem örömeiben és fájdalmaiban, és rá nézve az Istennek és a legnagyobbnak, ha nekem, mint szövetkezeti igazgatónak, vagy bármicsoda bizottsági tagnak el kellene adatom valamelyik hívem földjét, vagy házát. Ez pedig egy banknál megcsik.

Ezért szóltam én fel és ebből nem is engedek.

De nem untatom tovább e lap tisztelt olvasóit a papi hivatás fejtegetésével, mert jól tudom, hogy bármely felekezeti tag azt szereti, ha az ő papja egy valódi pap. Különben sem szolgálhatunk két urnak.

De időm sincs erre, mert nekem, hála Istennek, ezenkívül is elég gondot ad az én egyházam anyagi és szellemi ügyeinek vezetése.

Ezen válasszal is azért késtem, mert templomot, papi házat javíttatok és egy nagyobb szabású állami iskolának a fundamantumát most rakatom le.

Alkalom adtán amaz „egy görögnyi papnak még többet is elmondok, egyházi lapunkban, a papi hivatásról, de itt a polemikát befejeztem.

Vajda Ferencz.

Honnan fedezik memorándum-pör költségeit.

Arad. június. 14.

Az „A. V.” írja:

A aradi kir. tanfelügyelőséghez tegnap beallított egy oláh lelkész. Nagy szerényen bemutatta magát, hogy ő Petrovics György nagy-pedi gör. kel. pap és egyházi képviselő-testület elnöke. Egy kérvényt tett az asztalra. A községi oláh tanító üzelmeit leplezi le abban s kéri ellene az eljárás megindítását, úgy a kir. ügyességnél, valamint a megyei közigazgatási bizottságnál — „nemcsak alkotmányellenes hazafiatlan cselekedetek, hanem becsület sértés és súlyos testi-sértés büntette miatt is”. A kérvény rettenetes dolgokat tartalmaz. — Miért nem vitte Metiánu püspökhöz?

A pópá megrémültve felelt:

— Ha tudnák az oláhok, hogy én feljelentem a tanítót, kiátkoznának; azt kiáltoznák rám uton-utfélen, hogy renegát vagyok, kelle-e ennél jellemzőbb? Egy oláh pap mondta ezt! Beadványamag így hangzik:

„Mint a nagy-péli gör. kel. egyház-képviselőtestületének elnöke, a megelőző évi templomi számadásoknak revizálása végett egybehívtam az egyház képviselő testületét. Az említett számadások megvizsgálása alkalmával azonban kintt, hogy a „Viktoria” bank 4 drb részvénye után eső 28 frtnyi jutalek, továbbá az egyházi földhaszonbér után befolyt 5 frt. késedelmi kamat a Leukucza István tanító által vezetett számadási napló jövedelem rovatában bevételezve nincs. A végből Mócz Petru egyházi gondnokot a fenti összeg elszámolása iránt kérdőre vontam. Mócz eleinte kitérőleg válaszolt, később azonban bevallotta, hogy a pénzt átadta Leukucza István tanítónak, a ki azt a memorandum pör költségeinek fedezésére fordította.

Az ülésen Leukucza István tanító meg-támadott engem. Sőt azzal vádolt, hogy nekem tudomásom van arról, hova fordítottát a pénz. Én azonban a képviselő testület előtt kijelentettem, hogy nekem csak arról van tudomásom, hogy egy ízben Szerbb Geraszim községi jegyző az említett tanítót hozám küldte Mangra Vazulnak egy levelel. E levelet Mangra a községi jegyzőhöz intézte s benne a memorandum-pör költségeinek fedezésére iránt adakozásra hívta fel őt — Ekkor én kijelenttem volt, hogy a templom pénztárából a képviselőtestület tudta és belegegyezése nélkül ily czélra mitsem szavazhatok meg.

E kijelentésem következtében a gyűlé-

sen néhány képviselőtestületi tagok kikelték a tanító ellen, a miért az tudtuk és beleegyezésük nélkül hazafiatlan célokra hozzányult a templom pénzéhez.

Leukucza István tanító erre kinyilatkozta a képviselőtestület előtt, hogy nemcsak az em letített 33 frt összeget fordította a memorandum pörre — de összesen 70 frtot vitt be Mangrának. Fáradozott gyűjtött, sőt a saját fizetéséből is 5 frtot adományozott arra a czélra. Engem pedig lelkesíti szemé-lyemmel össze nem férhető legundokabb kifejezésekkel illetett és inzultált, úgy annyira, hogy e felett az egész képviselőtestület megbotránkozott. Hívalkosom, mint tanukra: Dobricza Stefán, Szfeszé Tógyer, Morár Nikoláé, Paszkó Juon, Guoris Mitru, Moka Onucz és Mocz helybeli lakosokra, képviselőtestületi tagokra.

Mint iskolaszéki elnöknek, elpanaszolta nekem Krisán Juon idevaló lakos, hogy körülbelül 4 héttel ezelőtt az iskolás gyermekek jelenlétében kegyetlenül megverte iskolába járó kis fiát (a Krisánét) — arczát egy vesszővel össze-vissza vagdalta, úgy, hogy a kis fiu ágyban fekvő beteg lett. Ő — az atyja — annak idején a körörvoshoz fordult látélet kiszolgáltatása iránt, de azt nem kapott. Így nem volt mit tennie. Csupán a megvert gyermeket mutatta meg Dobricza Stefán községi birónak és Hercu Nikifor törvénybírónak. Minthogy azonban Krisán terrorizálva van, eddig jelentést sem tett a fel-sőbb hatóságnak. Sőt azt is panasolja az említett egyén, hogy 14 éves fiát, midőn ez iskolás gyermek volt, Leukucza István tanító annyira megverte, fejét oly súlyosan megvesszőzte, hogy a gyermek időközönként ma is agybántalmakban szenved.

A kérvény végén kéri megindíttatni az eljárást a tanító ellen.”

Ezzel egy régebbi ügy került fölszínre. Ugyanis, az aradi lapok május 22-ki számában „Leleplezett hazafiatlanság” Arad-megye legészakibb részén” című M.-s aláírással megjelent közleményben szintén e dolgok vannak megírva és a kir. tanfelügyelő figyelmébe ajánlva. Az említett cikk azonban csupán nyitított nyilatkozatokat eredményezett. Szerb Geraszim, mint rágalmakat vizsgálautasította M.-s állításait, míg egy másik, ártatlanul vádolt jegyző fényes elégtételt kapott — Petrovics Györgynek hivatalos helyen beadott kérvénye folytan most már tisztázást kíván a már-már elfeledett ügy. A vádak súlyosak s megvizsgálás nélkül nem maradhatnak. Kíváncsiak vagyunk a vizsgálat eredményére.

A nagy-enyedi theologia ügye.

II.

Tegnap közleményünket folytatjuk.

A nagy közönség két év óta csak egy-halálesetről értesült, mely mindannyiszor a Bethlen-fiskola theologiáját sújtotta, elragadván rendre nagynevű, tudós tanárait; legutoljára május 16-án dr. Kovács Ödönt.

Aztán arról is szívgórt ki néhány rövid hír: miként igyekezett a főiskola elől-járású vesztéseit pótolni. Felterjesztéseket intézett Kolozsvárra, az igazgató tanács-hoz; helyettesítő egyúneket ajánlott és ki-váltult múlt évi november óta, Berde Sándor halála után, több rendbeli pályázati hiru-tást küldött fel: előbb két, később három rendes tanszék kihirdetését kérelmezvén, hogy azokat a törvény rendelkezése szerint, az egyházkerületi közgyűlések alkalmával, vá-lasztás útján betölthessék.

A mi igazgató Tanácsunk, melynek élén Szász Domokos püspök ur áll, — minden oly

intézkedést elfogadott, a mely ideig le-nes természetű volt, de minden kérést meg-tagadott, a mi az enyedi theologia ál-landó erősítésére vezetett volna.

Igy például bele egyezett abba, hogy a nagyenyedi ref. egyház két rendes papja: Szilágyi Farkas és Nagy Károly mint helyettes tanárok az árván maradt theolou-sokat taníthassák. Elfogadta, hogy Makka i Domokos, ki az enyedi gymnasiumnál a tör-ténelem tanára, de egyszersmind rendes papi minősítéssel bír, kiegészítőül alkalmaztassék a theológián. Sőt azt is megselekedte az igazgató Tanács és annak vezetője Szász Do-mokos püspök ur, hogy újvekor leküldötté Enyedre dr. Kecskeméti Istvánt, az el-hunyt Berde Sándor helyett tanárnak.

Természetesen csak ideiglenesen, mert dr. Kecskeméti egyike volt a kolozsvári theol. fakultás mellé kismemelt tanároknak. — Enyedre őt a püspök ur, hivatalos műszó-val élve csak „exmitálta”, s azután márczius 18-án, még négy társával együtt kinevezte kolozsvári rendes theol. ta-nárnak.

Ánnak a lappangó s mostanig a nyil-vánosság elől gondosan rejtgetett belső harcának, — mely Enyed ősi theológiája el-len a kolozsvári új fakultás érdekében a kö-zelebbi hónapok alatt folyt, — főbb részle-teit akarjuk most közölni.

Elérkezett az ideje, hogy a közönség ne csak tűkör és homályos beszédek által lás-son, hanem szemtől-szembe! A Bethlen-főis-kola a magyar nemzeti közművelődésnek egyik legerősb bástyája, legfelleltettebb kincse. Egy-kedvűen nézzük-e, hogy a kevély tölg, me-lyet a zivatark (tatár, labancz és oláh pusztá-tások) le nem dönthettek, most benne termő férgek erős gyökérét megöröljék s egy gyenge szétlő földre terítessék?!

Kétségtelen hitelességű hivatalos adatakat fogok idézni. Közleményünk alapjául azon „Emlékirat” szolgál, melyet a Bethlen-fiskola Elöljárósága, az üresedés-ben levő theol. tanszék betöltése ügyében” ezelőtt 4 hónappal készített s ki is nyoma-tott. Célja volt, hogy szétossza az egyházke-rületi közgyűlés tagjai közt, de márczius kö-zepén „a jó békeesség” kedvéért ottho hagya. Most újra előkerült. Halljuk, mit mondanak benne!

„A mélt. Igazgató-Tanács (ennek veze-tője Szász Domokos püspök ur) 1894—3556. szám alatt, novemberben, — miután novem-ber 4-én a fakultás (!) alapkövének letételét Kolozsvárt hivatalos ünnepélyességgel végre-hajtották — leiratot intének az enyedi elő-ljárósághoz, melyben nyilatkozatra szólítják fel az iránt:

„hajlandó volna-e dr. Kovács Ödön theol. akadémiai tanárt, a nagyenyedi Bethlen-kol-legiumnál teljesített szolgálatai által szerzett jogai, esetleges nyugdíj-igénye s bekövetkez-hető halála esetére hátramaradó özvegye és árvaí kegyjavadalma biztosításával elbocsá-tani, a Kolozsvárt felállítandó egyházkerületi theol. akadémia egyik tanszékének elfogla-lására?”

Az enyedi Elöljáróság 288—1894. decz. 14-ikén kelt felterjesztésében értesítette a mélt. Igazgató-Tanácsot, hogy, dr. Kovács Ödön professor, elbocsátását nem csak nem kéri,

mind átolvastam — mondá Adrián — de pirulva vallom be, hogy az öné nem ol-vastam.

— Én nem irtam könyvet. Megeléged-tem azzal, hogy a magam mulatságára cse-nesen utazzam. Afrikának némely részében nagyon jól ismernek, de kétkem, hogy va-laki valaha rólam vagy a kalandjaimról hal-lott volna. Én nem vagyok a földrajzi társ-saságnak tagja.

Ezt Sir Adrián azelőtt is tudta, mi-után előzetesen azoknak a névsorát átnézte és meglepetéssel látta, hogy a Melnotte ur neve nem volt azok között.

Az utazó társalgása nem volt kevésbé kellemes azért, hogy Deverill ezredes a hi-bát kissé tulhajtotta. Sok érdekes adomát beszélt el, melyek közül némelyek ismerő-sök voltak Sir Adrián előtt; de a primitív világban történt kalandoknak hasonlítani kel-lött, miután csak a feketéket, buffalokat, oroszlan-yokat, aligátorokat és a sárga lázt tárgyalták.

Rockstone ur, Freemantle ur és a fe-lesege és a leányuk Lucy szintén ott voltak és Valentint kivéve az asztalnál mindenki érdeklődéssel látszott az oroszlan-yok és bu-falok történetét hallgatni; Melnotte ur, az afrikai élet komolyságát egy amerikai tré-fás visszaemlékezéseivel élénkítette, ki egy időben utitársra volt.

Belfield ur komor homlokkal hallgatta végig ezeket az adomákat, s az elbeszélő iránt nem mutatott valami különös udvarias-ságot.

Először történt, hogy Valentin az ez-redes Londonba való utazása óta az apossá-val találkozott; és midőn ebéd után a bi-liárd teremben voltak, alkalmat szerzett rá, hogy a St. Austell visszatérését felemlitse. Freemantle ur és Melnotte ur biliárdoztak, míg Valentin az ezredes a szoba másik végén egy diványon ülték.

hanem saját nyilatkozata szerint, egész ere-jével a nagyenyedi theol. akadémian kíván szolgálni. Miután előjáróságunk az enyedi theol. akadémia fentartását és a pap ne-velés folytatását törvényes köte-léségének tartja, dr. Kovács Ödönnek a m. Igazgató-tanács által is méltányolt tehetsé-geit itt veszi igénybe, a Bethlen-kollegium theol. akadémiaján.”

„Ezzel kapcsolatban — mondja az em-lékirat — a theol. tanárkar indokolt részle-tes tervezete alapján előterjesztjük, hogy az enyedi theol. akadémian előadandó tudomá-nyok miként volnának beosztandók, a peda-gógia tanáran kívül 4 rendes és 1 rendkívüli tanár között. Kérést intéztünk, hogy a leg-közelebbi egyházkerületi közgyűlésen az ó-szö-vetségi exegétikai és az új-szövetségi exegé-tikai, vagy ezek közül egyik helyett a tör-ténelmi tanszékek töltessenek be.

„A pályázati feltételeket megállapíto-tuk, felküldtük és 2 rendes tanszékre a pá-lyázatot kihirdetését kértük.

„Ezen felterjesztésünkre a mélt. Igaz-gató tanács meglepő, általunk nem is sejtett választ adott. A theol. tudományok beosztá-sára és a tantervre vonatkozó részt figyel-men kívül hagyva, kijelenti, miszerint nincs abban a helyzetben, hogy az előjáróság ki-vánságát méltathassa s érdemében további lépést tehessen, mert az 1889. évi egyház-ker. közgyűlés 23. és 35 szám alatt foglalt határozatai szerint azon utasítást nyerte, hogy „az enyedi collegium előjáróságával egyetértve, a tanszékekre nézve netán időköz-ben előálló hiányokat ideiglenes tanárok alkalmazásával pótolhassa.”

„Ennek az utasításnak eleget tett, s ennél fogva nem bocsátkozhatik a közgyűlési határozattal ellenkező irányu kívánalmak méltatásába, a közgyűlés újabb végzése és utasi-tása nélkül.”

A terv ez volt: Kovács Ödön elvonásá-val megfosztani a Bethlen kollégiumot utolsó rendes theol. tanárától s az ő személyét sze-rető, hozzá ragaszkodó tanítványoktól. Ha sem tanára, sem tanítványa nem lesz: az enyedi theol. akadémia magától megszűnik.

Annak akarták tehát útját állani, hogy oda, Kovácson kívül több rendes tanárt is választhassanak.

(Folytatjuk.)

A Bartha Eötvös ügy.

Budapest, jun. 17.

Eötvös Károly sértegető közleményt irt az Egyetértés 158-ik számában Bartha Miklós ellen, sértevéit arra a föltézésre ala-pítva, hogy az „Magyarország”-ban névtelen-nül megjelent cikket Bartha Miklós irta. A „Magyarország” kijelentette, hogy ama cikket nem Bartha Miklós irta; de Eötvös ur még sem tartotta loyagias kötelességének alaptalan sértevéit visszavonni.

Bartha Miklós ezalatt falun volt, mit sem tudva az Eötvös ur támadásáról és csak f. hó 14-én érkezett a fővárosba, azon-nal megtéve a szükséges lépéseket, hogy az Eötvös ur sértevéit megtorolhassa.

Azóta ma délutánig az Eötvös ur ré-széről végnélküli huzavonák, tárgyalások, jegyzőkönyvek, válaszok és viszonzválaszok

Melnotte ur jól játszott, de nagyon las-san — bosszantólag lassan — gondolta Free-mantle ur, midőn ellenfelének minden jól meggondolt és hosszasan tervelt lökése előtt várakoznia kellett.

— A ki olyan jól tud játszani mint ő, annak nem kellene ily átkozott lassúnak lenni — gondolta Freemantle ur.

Deverill ezredes hallgatva szívtá a szí-varját, míg Valentin az oldala mellett ült, látszólag a játék nézésébe merülve.

— Régóta ismeri ezt az afrikai barát-ját? — kérde az egy idő múlva.

— Elég régóta.

— Ő soha sem volt Morcomba, ugy-e?

— Nem; ő Bastonban volt, midőn én Morcomban voltam.

— Ah, természetesen. Nem nagyon sár-ga, tekintetbe véve, hogy oly hosszas ideig volt afrikai nap alatt.

— Oh, már egy év óta visszajött on-nan és azóta az Ir földön bolyongott — vá-laszolá az ezredes. De ne törődjék most ő vele. Nekem sokkal fontosabb beszélni va-lóm van. — Láttam St. Austellt.

A Valentin homloka elsötétült, színe lassan elenyészett, míg végre egész az aja-káig elfehéredett.

— Mikor látta — és hol? — volt minden a mit kérdezett.

Az ezredes leírta a Badmintonban tör-tént találkozásukat.

— Itt valami tévedés volt — mondá befejezőleg.

Többé nem kérem önt arra, hogy vál-jék el a feleségétől. Most arra kérem, hogy találja meg. Kötelessége azt tenni, egy órai haladék nélkül.

(Folytatása köv.)

Hasonló és nem hasonló.

REGÉNY.

M. E. Braddontól.

Két kötetben.

Fordította: Amica.

Második kötet.

XV.

Mi az a mitől fél?

(Folytatás.) (101.)

— A mit most talán helyre próbál hozni egy unalmas zárdai életben, betegeket ápolva, az éheseket táplálva, imádkozva, bű-őtölve, és ifju életét a négy fal között el-emésztve. Erre gondolni örületes, — mondá St. Austell.

Pedig ez nem volt olyan rossz, mint az a félelem, mely az előbb az egész valóját megrázta, midőn az ezredes előtt igyekezett gondolatait leplezni, az atya előtt nem mervo aggyálját szavakba önteni.

Ó attól félt, hogy Helén elemésztette magát. — Hogy miután sokkal gyengébbnek érezte magát, mint hogy a kísértésnek ellent tudjon állani, a beestelenség helyett a halált választotta. Talán még a tizenkilencedik szá-zad alkonyán is lehet még olyan asszony, a ki képes volna ezt megtenni.

— Megengedi, hogy a Helén keresésé-ben segítségére legyek — kérde, nem egye-nesen, de közvetetten.

— Miképen segíthetne ön nekem? St. Austell kivette a névjegytartóját és az egyik névjegy hátára egy nevet és egy adreszt irt fel.

— Ez az ember segíthet önnek bár-minő rejtély megoldásában — mondá. Ő a modora és műveltségénél fogva gentleman.

Teljesen megbizhat benne. És midőn a jutu-lomra kerül a dolog, utasítsa hozzám.

Deverill ezredes nem ment vissza a kö-vetkező nap Devonshirba, a hogy ígérte volt.

Szinte egy hétig maradt távol a Mir-tus cottaigetől, s midőn visszatért egy gent-leman kíséretében, tette azt a kit úgy muta-tott be Baddeleynének mint régi barátját, Melnotteot, a hires Afrikai utazót.

Leonora nem volt jártas az Afrikai dol-gokban, sem a földrajzi társaság dolgaiban, ő hallott olyan neveket mint Cameron és Stanley, melyeket homályosan a homokkal, tévékkel, fekete emberekkel és a sárga lázal kötött egybe. Ő nem szerette azt a sötét kontinentet. Az nem adott neki sem selyem ruhákat sem művészi butorokat, és büszke volt arra emlékezni, hogy a gyémántjai Bra-ziliából valók voltak. Leo ásitott midőn az atyja vendégének az érdekes tapasztalatait tárgyalta és mint olyan embert állította elibe a kit ösmerni szerencse volt.

— Ártalmatlan kis embernek látszik, — mondá Leo — és világos, hogy Tory szereti.

De nem tudom elképzelni, hogy egy oroszlanlann miképpen tudna elbánni, vagy egy folyó forrását felfedezni. És aztán, ő oly bor-zasztó sánta! — Azzal a sánta lábával, hogy tudta Afrikát összejárni?

— Ő nem volt mindig sánta. Egy na-pon, midőn antilopokra vadászott, a puskája megrepedt, s a csipőjében megsebesítette.

— Elég jó kis ember, és reménylen, hogy atyámat jobb kedélyben tartja, — vá-laszolá Leo könnyedén.

Az atyja nem szólott neki semmit a St. Austellle való találkozásáról. Londonból való visszatérte után rendkívül komoly és hallgatag volt, — de midőn Lady Belfieldtől

ebédre való meghívást kapott, sietett azt el-fogadni.

— Barátom, Melnotte, az afrikai utazó nálam van — irta — és nagyon szeretném, ha kegyed megengedné, hogy társaságunkba ötet is beleértstük.

A küldöncz, a ki a Deverill ezredes czéduláját vitte, rövid idő múlva a Lady Bel-field válaszával tért vissza.

„Örülök, hogy Melnotte urat megös-merhetem, irta, ámbár Afrika felett való sa-jnos tudatlanságomat bevallom. El vagyok ké-szülve az érdeklődésre.”

Baddeley Leonora helyesen irta le Mel-notte urat, midőn azt mondta róla, hogy ár-talmatlan kis ember. Kicsike volt, kis göm-böllyű fejjel, rövidre nyírott hajjal és jelen-telen vonásokkal. De a szemei feltűnőek voltak — fényesek, élesek, áthatóak, és még-is szilárdak.

Azoknak a kissé előreálló kékes-szürke szemeknek jószágos tekintetük volt élességük dacára.

Melnotte ur nem volt szép, de kelle-mesnek látszó kis ember volt, és szalonka-bátjában teljesen kényelmesen látott magát érezni Afrika dacára.

— Én majdnem azt vártam, hogy struc-tollakkal övezett főrvel fogom önt látni, — mondá Leonora nevére, a mint prémes kö-pönyegében készen állott.

— A tollaimat Basutoban hagytam — válaszolá Melnotte, — de néha sajnálom a kontinentet, hol nem voltam kénytelen az ebédhez átlöközödni.

Úgy látszott azonban, hogy a civili-záció iránti előítélete dacára jól találta ma-gát az Apátsgában. Lady Belfield kegyesen fogadta; s az est nagyobb részén Sir Adrián beszélgetett vele s az afrikai tapasztalatairól kérdezősködött.

— Az Afrikáról irt könyveket szinte

tették lehetetlenné az ügy férfias elintézését. Végre delután befejezték a jegyzőkönyveket, melyeket a Bartha Miklós segédei, báró A t z é l Béla és R u d n y á n s z k y Béla a következő jellemző levél kíséretében adták át Bartha Miklósnak:

Nagyságos Bartha Miklós országgyűlési képviselő urnak.

Tisztelt barátunk!

A köztud és Eötvös Károly ur közt felmerült ügyben fölvetett jegyzőkönyveket azon kifejezéssel bocsátjuk rendelkezésre, hogy az Eötvös Károly ur eljárását nem tekintetjük egyébként, mint egyszerű kitérésnek azon kötelesség elől, hogy elkövetett sértéséért helyt álljon.

Kelt Budapesten, 1895. június hó 17-én

Báró Atzél Béla s. k.

Báró Rudnyánszky Béla s. k.

Az Eötvös Károly urat sulyosan kompromittáló ügy lefolyásának egyéb kimerítő részleteit legközelebből fogjuk közölni.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, június 18.

— **József főherczeg Kolozsvárt.** József főherczeg vasárnap este Kolozsvárra érkezik. Hétfőn délelőtt személt fog tartani az itten honvédség felett. Innen Szamosújvárra és Deésre megy az ottani honvédeket megvizsgálni.

— **Igazságügyi palota Kolozsvárt.** Ismeretes dolog, hogy az igazságügyi kormány az érdekelt tényezők ismételten kifejezett óhajtasainak engedve, régre elhatározta, hogy a törvénykezési hivatalok elhelyezésére alkalmas épületet emeltet. Az igazságügyi kormány megbízottja és a városi hatóság illetékes közegei még a múlt év végén megtartották a helyszíni szemlét és több olyan telket jelöltek ki, melyeket alkalmasnak tartanak az igazságügyi palota felépítésére. Az igazságügyminiszter Fekete Gábort, a kir. tábla elnökét kérte fel az iránt való véleményadásra, hogy az érdekelttel által ajánlatba hozott telkek közül melyiket tartja legalkalmasabbnak az igazságügyi palota felépítésére. A kir. tábla elnöke — úgy tudjuk — középpont-utca jobb sarkán levő Grünfeld-féle és a vele szomszédos Magyar Géza-féle telkeket jelölte ki legalkalmasabbnak, s ez iránti véleményét már hónapokkal ezelőtt felterjesztette a kormánynak. Az ügy azóta a kormánynál elintézetlenül áll. Tekintettel arra, hogy az igazságügyi palota rég érzett közűkséget van hivatali pótolni, s még nagyon sok tenni van hátra, — a mig az építést ténylegesen megkezdhetik — nagyon is óhajtható volna, ha a kormány legalább a hely megválasztása, s illetőleg a telkek megvétele ügyében gyorsan határozna. Ezzel nem csak a jogkereső közönségnek régi és jogos igényeit elégítené ki, nemcsak a jogkereső felek és ügyvédek s ezzel kapcsolatban a jogszolgáltatás érdekeit mozdítaná elő, hanem az állam finanziaális érdekeit is szolgálná, a mennyiben ki van mutatva, hogy a jelenleg drága bérhelyiségekben elhelyezett igazságügyi hivataloknak egy épületben leendő elhelyezése esetén a kincstár is jelentékeny összeget meggazdálkodhatik. Mindenesetre óhajtható, hogy a hely kijelölése, a telkek megvétele, a tervezet elkészítése, a pályázat kiírása, szóval az előkészítő munkálatok ez évben még annyira haladjanak, hogy a jövő tavaszra az építkezést is megkezdhessek.

— **Anyakönyvi kerületek.** A belügyi kormány kiírta a pályázatot az anyakönyvi felügyelői állásokra. Ebből azt is megtudjuk, hogy az erdélyi részekben öt anyakönyviskerületet van tervezve és pedig Deés, Marosvásárhely, Brassó, Nagyenyed és Déva székhelyekkel, Kolozsmegye és Kolozsvár városa a Deésen székelő anyakönyvi felügyelő kerületébe vannak beosztva. — Nem tudjuk minő szempontok voltak mértékadók a kerületek egybeállításával azt azonban sehogy sem tudjuk megérteni, hogy Kolozsvármegye és Kolozsvár városa minő okból lett a Deésen székelő felügyelő kerületébe sorozva, holott ugy Kolozsmegye, mint Kolozsvár városa méltán igényelheték, hogy ama kerület székhelye — melyhez ők tartoznak — Kolozsvár legyen? Kolozsmegye tudvalevőleg a Királyhágótól végig húzódik egész Tekéig, s így igazán nem értjük, hogy Deést jelölték ki felügyelői székhelynek, mikor éppen Kolozsvár városa fekszik az érdekelt megyék központján. Tán Bánffy Dezső akart ezzel is az ő kedves Deés városának szolgálatot tenni?

— **Esküvő.** Nitsman Jenő keszthelyi földbirtokos tegnap délután tartotta esküvőjét a főtéri plébánia templomban Kuntz Ágnes kisasszonnyal, Kuntz Elek, tankezléti kir. főigazgató bájos és művelt leányával, társaköröknek egyik legkedvesebb tagjával. Az esküvő iránt a kolozsvári társaskörök

rendkívül nagy érdeklődést tanúsítottak; a templom egészen megtelt közönséggel. Az esketést Biró Béla, apát-plébános végezte ki a szokásos szertartás után emelkedett szellemű beszédet intézett az ifjú párhoz. Násznap volt: Frankó Endre ügyvéd, nászasszony ennek neje. Koszorus leányok: Kuntz Vilma és Ilona a menyasszony nővérei, továbbá Frankó Margit, Csónka Teréz és Fekete Ilus; vőfélyek: Ádám Dénes, Bedő Sándor, Ferencz Károly, dr. Gál Kelemen és Fekete Gyula. Esküvő után az örömapa házában gazdag vacsora volt, melynek folyamán számos felköszöntőben ünnapelték az ifjú párt. Vacsora után az új pár az éjjeli gyorsnattal a vőlegény lakhelyére Keszthelyre utazott.

— **Czirkusz** Kevés közönség látogatja a czirkuszt, pedig a mostani előadások minden tekintetben megérdemlik a pártfogást. Tegnap este négy tagból álló társaság mutatta be magát s ha nem is oly ügyesek mint az Eltonsz testvérek, ügyes és merész mutatványok megérdemlik a megtekintést.

— **Dr. Széchy Károly**, egyetemünk tudós tanára azon hallgatóinak kik urnapján a volt és jelenlegi tanítványainak arcképét magában foglaló diszes albumot átnyújtották neki, vasárnap ebédet adott. Az ebéd alatt felköszöntőt mondtak: Pap Károly dr. Széchy Károlyra, Krenner Miklós a ház urnőjére; Hamvas József felolvasta az érdeemes tanárhoz írt ódáját, melyre Széchy Károly dr. rögtönzött versben válaszolt ropant szellemesen; felköszöntőt mondott még Rencz János és Séchy Károlyra és neje Lorenz Jozefinre. A tanítványok d. u. négy óráig mulattak szeretett professzoruk családi körében.

— **A kolozsvári tűzoltók** szorgalmasan készülnek az augusztus 18—20-án tartandó kongresszusra, a bizottságok, melyek a mult-kori gyűléseken alakultak, már a közelebbi időben megkezdik működésüket. A laktnyát is rendezés alá vették. Kivül a gyakorló-teret rendezték s ellátják diszfakkal és virágokkal. A kongresszusra a zenekar is szorgalmasan készül. A próbákat kezdik buzgóbban látogatni. Szóval a Kolozsvárt lefolyó tűzoltó kongresszus élénken foglalkoztatja az egyesületet.

— **Ügyészi hivatal-vizsgálat Deésen.** Kozma Gyula kolozsvári kir. főügyész mult héten Deésen időzött s az ottani kir. ügyészség hivatalos ügykezelését megvizsgálta.

— **Szép adomány.** Gróf Bethlen Pál, a néhai gróf Bethlen Károly örökösei nevében 640 frtot adományozott a bethleni ev. ref. egyház kezeváltási alap tőkéjének gyarapítására. Az egyházközség közgyűlése halálán köszönte meg ezt az igazán nemes lelkű és szép adományt.

— **Zászló-szentelési ünnepélyt** rendez Kolozsvárt aug. 6-án a „Kolozsvári Pinczár-Egyet”. Ez az egyet — mely humanus célra alakult — immár 27 év óta áll fenn, s ez idő alatt betegségre, vagy nyomorba jutott tagjait segélyezte, — csendesen, zajtalanul végezve humanus működését. Az idén zászló alá tömörül és zászlóját igen érdekesnek ígérkező ünnepségek között fogja fel-szentelni. Ez ünnepély rendezésére az Egyet tagjai a kolozsvári princípálisokat kérték fel, a kik szívesen vállalták el és jelenleg szorgalmasan látnak az előkészületekhez. Az ünnepély rendezőségének elnöke Nagy Gábor, társelnöke pedig Walter Károly. Ki egyszerűs mind a Pinczár-Egyet elnöke is. A napokban egy bizottság alakult, a kik Nagy Gábor vezetése alatt tisztelegtek gróf Beldi Ákos főispánnal, arra kérve a nemes gróftól, hogy a zászló-szentelési ünnepély alkalmával vállalná el a disz-elnökséget. Ugyancsak a bizottság felkérte gróf Beldi Ákosnét a zászló-anyai tiszt elvállalására. Ugy a gróf, mint a grófné szívesen engedtek a bizottság kérésének, a mi már magában teljes biztosítéka az ünnepély sikerének. A protektorságra Albach Géza kir. tanácsos polgármestert, mint a város első tisztviselőjét és Benigni Samu nagyiparost kérte fel eddigéig a bizottság, de a felkérők sorában vannak még a város két országgyűlési képviselője és a városi tanácsosok. Az ünnepély országos jellegű lesz, a mennyiben arra az összes magyarországi szakegyletek is meg lesznek hívva. Minden jel oda mutat, hogy az aug. 6-iki zászló-szentelési ünnepély szép és impozáns lesz.

— **Sertésvész.** Az Erdélyi Gazdasági-Egyesület kebelében felmerült eszme kivitele hogy Kolozsvárt egy sertés-hizlalda állítás-
sék, valamint a vállalkozók részéről termékeny talajra talált. Ugyanis a „Kolozsvár Műtálmom Részénnyársaság” Szabó József elnökelete alatt tegnap tartott igazgatósági gyűlésén Sigmund Dezső az ügyet kimerítően ismertető előadása alapján, elhatározta, hogy ezen sertésszállások építését kapcsolatban az ott létesítendő hizlaldával sürgős tanulmányt tesz és a mennyiben erre Kolozsvárt mind-
szükséges kellekkel elérhető lesznek, ezen vállalat prosperálását biztosíthatják an-

nak létesítését a műtálmom a maga részéről legközelebből már eszközölni is fogja. E czélból Sigmund Dezső elnökelete mellett Székula Ákos, Benkő Mihály és Schwarz Adolf, igazgatósági tagokból az előkészítés czéljából egy szűkebb bizottság lett kiküldve. Örömmel üdvözljük e mozgalmat, mely nem csak Kolozsvár üzleti életére jótékony hatást gyakorolni volna hivatva, de egyszersmind az erdélyi részek közgazdasági érdekeinek kiváló előnyököt biztosíthatna.

— **Felülfizetés.** Az iparos ifjak önkép-ző köre által f. hó 3-án rendezet „táczestélyen felül fizetek. Hegedűs Sándor 10 frt, Benigni Sámuel 5 frt, Nagy Gábor 3 frt, Szécsfalvi Sándor 1 frt, Kóttai János 1 frt, B. Bok Samu 80 kr, Petrónyák János 50 kr, Molnár András 50 kr, Jaklóczy Mihályné 50 kr, Szilágyi József 50 kr, Gergely Sándor 40 kr, gr. Beldi Ákos 5 frt, Matucsek József 5 frt, Gombos és Sztupjár 2 frt, Schmutcz Adolf 1 frt, G. K. 1 frt, Duhba Fülöp 50 kr, Pongrácz Sándor 50 kr, Mázsa Sándor 50 kr, Baczóni Géza 50 kr, Gergely János 40 Jelinek A. 50 kr, Bodvári S. 50 kr. Fogadják a szíves felülfizetők az önkép-ző kör nevében kiáltás köszönetemet, Gergely Kálmán köri képzárnok.

— **A mentők működése** május havában a következő volt: összes működés 1. balesetek száma s az ezeknél nyújtott első orvosi segély 84, 2. betegszállítás 16, 3. mozgó őrség 38 összesen 138; ezekből nappalra esett 118, éjjeli időre 20. A balesetek között volt: 1. Hirtelen támadt rosszullét és megbetegedés 18; és pedig általános rosszullét 4, ájulás 2, görcsök 2, eszkör 1, heves alkoholizmus 2, gutattás 3, vérzés 3, elmezavar 1. 2. Sebzés és sérülés 64 és pedig csonttörés 2, rándulás 2, vérzés 1, égési seb 1, zuzott szakított seb 27, vágott seb 14, szurt seb 4, harapási seb 1, zuzódás 9, idegen test eltávolítása 3. Öngyilkossági kísérlet phosphor oldattal 2. Igénybe vétetett az egyesület: a rendőrség által 10, intézetek és egyesületek által 44, magán felek által 84 esetben. Betegszállítás: első segéllyel kapcsolatban 14, megkeresés folytán 2 összesen 16 esetben; ezek közül szállítottatott a „Károlina” orsz. kórházba 6, dologházba 1, magánlakásra 9. A balesetek közül a város belterületére 81, külterületre 3 esett. Az egyesület fennállása, vagyis 1892. febr. 28-án történt működésének megkezdése óta volt az összes működés: 1. A balesetek száma s az ezeknél nyújtott első orvosi segély 2575. 2. Betegszállítás 688. 3. Mozdó őrség 1298. 4. Tűzhöz kivonulás 38. 5. Fertőtlenítés 198. Összesen 4797.

— **Gyászhir.** Mely fájdalommal jelentjük, hogy forron szeretett, onfeláldozó édes anyánk, illetve nagymamánk öz. Issekutz Antalné szül. Megyesi Rebeka életének 74-ik özevességének 11-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után — az életből kiszerve-dett. Hült tetemei 1895. június 18-án delután 3 órakor fognak a helyi róm. kath. sirketben az örök nyugalomnak átadni, a szent mise áldozat pedig az elköltözött lelkeért 1895. június 19-én reggeli 9 órakor fog a mindenek Urának a helyi orm. rom. kat. plebania templomban bemutatni. — Nyugodjék békével! Az örökléte ébredjen halhatatlan szellem. Eresztébtáros, 1895. évi jun. hó 16-án Dr. Issekutz Viktor és neje Zakariás Irma mint gyermekei. Issekutz Katinka, Irmika, Viktor Antonia, mint unokái Dr. Issekutz Gyula és neje Zakariás Irma mint gyermekei. Issekutz Gyula, Béla, Oszkár, mint unokái.

— **A brassói suszterek veszedelme.** Brassóban a suszterek, csizmadia-kat, szóval minden néven nevezendő lábtu művészeket veszedelem fenyegeti. Ott ugyanis, — mint értesülünk, — mozgalom indult meg, hogy a Kneipp-féle életmódot az egész városban általánosítsák, úgy hogy lehetőleg mindenki a Kneipp-rendszer szerint éljen. E végből holnap delután a városi sörházban értekezlet is fog tartatni. Indítványozni fogják, hogy rendezzenek egy nagy meztábas séta kirándulást 2 kilométerre.

— **Uj miniszteri titkár.** A király — mint a Budapesti Közlöny mai száma jelenti — Balla Gyula orsz. képvis. a miniszterelnökséghez miniszteri titkárrá nevezte ki.

— **A tordai** önkéntes tűzoltó-testület költségei fedezésére 1895. év július hó 7-én (kedvezőtlen idő esetében július hó 14-én) a Széchenyi-ligetben zártkörű nyári táncvigalmat rendez.

— **A népszínház veszedelme.** Vasárnap éjjel a népszínházat komoly veszedelem fenyegette. A József-körút és a Népszínház-utca sarkán a káposztásmegyeri vízvezetők főcsővéből egy kötés meglazulása miatt kitódult a víz, a csatornákon át beöm-lött a népszínházba s elöntötte összes földalatti helységeit. Szerencsére idejekorán észrevették a bajt s így elejét vehették a nagyobb veszedelmeknek. A kár így is nagy mert a víz, nemcsak a színház, hanem az összes szomszédos épületek — köztük a technologiai iparmúzeum és a népszínházi víztorony pinczébe is behatolt.

— **Hegedűs és Krieghammer.** Mikor szombat a hadügyi bizottság üléséről kijöttek a delegátusok, Krieghammer hadügyminiszter odament Hegedűs Sándorhoz, a ki tudvalevőleg meg akarta sürgetni a katonai akadémiát, a generális hadügyminiszterrel és barátságosan kezét nyújtotta neki, Hegedűs e szavakkal nyújtotta a kezét a kegyelmes urnak:

— Nichts für ungut, Exzellenz!

A körül álló delegátusok mosolyogtak, mikor Hegedűs megjegyzését hallották és várták a hadügyminiszter választát, de Krieghammer ur nem felelt, hanem szóltanul távozott.

— **Tanítványok halála.** Dicső-Szentmártonból írják lapunknak, hogy az ottani polgári leányiskola növendékei Gyöngyössy, Pözl Adolfin, rendes tanítónőt f. hó 17-én délelőtt névnapja alkalmából Gál Ilona IV-ik és Szentpéteri Emma III-ik osztályos tanuló az iskola nagytermében szép beszédekben üdvözltek és nyújtottak át neki szebbnél-szebb élővirágokból kötött csokrokat. A tanítónő meghatottan köszönte meg a növendékeknek eme szép meglepetést. A volt tanítványok közül is számosan üdvözltek levélben a tanítónőt névnapja alkalmából.

— **Nagy adófizetők.** Azok közt, kik rengeteg sok adót fizetnek, nem utolsó helyet foglal a híres ágyukirály, esseni Krupp a kitől az államkincstár évente 800.000 márkát adót szed be. Kruppot is felülmulja azon egy bukaresti nagyiparos, Marinescu Bragadiu Dimitru, kimint nagybirtokos és két szeszgyárnak a tulajdonosa, 1894-ben 2.200.000 frank adót fizetett, míg ez idén, miután még egy újabb nagy sörgyárat is építtetett, már több mint 4 millió adót köteles fizetni. Marinescu Bradiu fiatal korában meglehetősen szegény ember volt és gazdaságának alapján egy kis czukrászdával vetette meg a Strada Carol I. utcán, melyet „csupa halából” még most is folytat.

Szerkesztőségi üzenetek.

Bébének. „Melyik a tisztább, az önzetlenebb szeretet? az-e, ha olyant szeretünk, a ki minket nem szeret, a ki mienk soh'sem lehet, vagy az, ha egy olyant szeretünk, a ki boldoggy is tehetünk? — A társadalom miként ítél e két különböző szerelem fölött?”

Ezen szavakkal intéz ön, kedves Bébé kisasszony (mert minden bizonyonnyal kisasszony) kérdést hozzánk f. évi máj. 25-én kelt levelében, kérve, hogy kérdéseire a szerk. üzenetekbe (sic!) feleletet adjunk.

E sorok írója, kinek a kisasszony kedves levelét véleményadásra kiadták, azt tanácsolta a szerkesztőségnek, hogy lapunk olvasóinak véleménye elé bocsássuk az érdekes kérdéseket. De a szerkesztői tanács azt mondta, hogy valakinek hozzánk intézett bizalmas kérdéseit nem illik nyilvánosan tárgyalatni s hogy én csak a könnyebb végít akarom fogni ezzel a dologgal, t. i. — lusta vagyok egy kevéssé gondolkodni e kérdéseken.

Pedig én inkább gyöngédségből nem akartam megírni azokra a kérdésekre a választ, mert én minden legnemesebb lelki tünetet száraz logikával, mindenben hibát találó kritikával szoktam boncolgatni.

Lám mindjárt az ön levelében is kénytelen vagyok hibáztatni azt, hogy „különböző szerelemlről” beszél. A szerelem u. i. nem lehet különböző, a szerelem egy s ugyanaz mindig: állandó és örök. S mindaz a szerelem, melyből kisebb-nagyobb időközök mul-tán s kisebb-nagyobb akadályok miatt kiab-rándulhatni: tulajdonképp csak képzelt szerelem.

A szerelem fölébredése u. i. nem egyéb, mint a lelkünk alkotta eszményképnek feltalálása valamely egyénben. S ez egyént, mivel mintegy lelkünkhez nőtt, örök, változhatatlanul szeretnünk kell a pszichologiai törvények szerint. Legföljebb akkor mulhatik el ez érzés, ha lelkünkben más eszményképet alkotunk magunknak a nőről vagy férfiről, mi néha a különböző körülmények befolyása alatt megtörténik.

Ámde közönséges lelkek egyáltalán nem, vagy csak nagyon elmosódó, általános vonásokkal alkotják meg lelkükben az eszményt; azért az igazi szerelem csak mély, költői lelkeknek sajátja.

Azán ifjukorunkban, mikor lelkünk a szerelemre megérett, a hozzánk legközelebb álló nőbe vagy férfiba szerelmesek leszünk, de többnyire hamar kiab-rándulunk ezen szerelemből, mert észre kell vennünk, hogy rajongásunk tárgya éppen nem felel meg lelkünk eszményképének.

A szerelem tiszta, önzetlen igaz volta tehát nem attól függ, kedves Bébé, vajjon vizhat szeretettünk-e: hanem saját egyéniségünk-től; hogy mi érzünk-e mély, állandó szerelmet; ez pedig attól függ, hogy van-e nekünk oly képzelőtehetségünk, mely képes volt magának tiszta eszményképet alkotni a nőről, avagy férfiről; és azután megtaláltuk-e azt az eszményképet az életben. E két föl-tétel nélkül tiszta, önzetlen, való szerelem nem képzelhető. S ha ez tényleg így van, akkor méltán állíthatjuk, hogy az életben előforduló szerelmesnek 99 százaléka csak képzelt s önös (önző) szerelem; s hogy a tiszta, igaz szerelem csak a mély költői lelkeknek sajátja.

Lényegi különbség tehát nincs a viszonozott és reménytelen szerelem között. De a mi a társadalom ítéletét illeti, mely iránt ön kérdést intéz hozzánk fenti levelében: az határozottan több részvételt, jóakarattal viseltetik az olyan egyének iránt, kik valamely mély reménytelen szerelemnek bánatát s örömet, (mert a reménytelen mély szerelemnek öröme is van) hordják lelkükben. S a reménytelen szerelem szentsége főképp a nő-

ket, az ártatlan leányokat magasztalja föl az emberek szemében.

Vörösmartynak szép Ilonkáját, ki Mátyás király iránt való szerelmében lilium módjára ártatlanul s szóltanul hervad el, ez teszi előttünk utólréhetetlenül bájos és vonzó alakká.

Ezek szerint tehát kedves Bébének kérdései jobbra pszichologiai tévedést tartalmaznak. De mégis érdekes és meglepő levelében, hogy nem azt kérdezte, mikor szebb a szerelem, hanem azt, hogy mikor önzetlenebb és tisztább. Ez így van helyesen. A szerelem u. i. eszme, s mint ilyen lehet mély, tiszta önzetlen, igaz stb. De az eszme magában véve sohasem szép; széppé csak akkor lesz az eszme, ha alakot nyer, ha az elvont eszme konkrét formában öltözik; pl. eszelekvésben, képen, szoborba megnyilatkozik. Szép Ilonkában sem a reménytelen szerelem szép; hanem szépek azon szavai, mozdulatai, eszelekedetei, melyek ezen mély szerelmet tartalmazak. S ezen alapon azon naiv ártatlan jóhiszeműségben is van szépség, melylyel ön, kedves Bébé, fenti levelét hozzánk intézte.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti táviratai.)

Vége a sztrájkoknak.

Budapest, június 18.

A pékmesterek végtére engedtek, s a sztrájk megszűnt.

Ma már csak alig egy pár péklegény sztrájkolt.

Szocziálisták esinytette.

Hódmező-Vásárhely, jun. 18.

A hódmező-vásárhelyi szocziálisták a 3104. sz. személyvonat elé a sinekre talpát tettek.

A vonat két kilométernyire tolta maga előtt a talpát, mely végre összetört.

A zuffolásig megtelt vonat nagy zökkenéssel állott meg, de szerencsétlenség nem történt.

Niczky gr. szerencsétlensége.

Budapest, június 18.

Sopronban Niczky gr. huszárhadnagy kivonulás közben a lováról leesett.

A gróf az esés következtében oly súlyos zúzódásokat szenvedett, hogy életéhez nincs remény.

Orosz lapszemle.

Budapest, jun. 18.

A moszkvai „Moszkovszkija Vjedomosztii” (146. sz.) foglalkozik I. Ferencz trónbeszédjével s azt mondja, hogy alig lehet elképzelni egy szintelenebb választ, mint az volt, melyet az uralkodó a magyar delegáció elnökéhez intézett. A trónbeszéd semmi különöst nem tartalmaz, közönséges formalitás, jelentőség nélküli külsőség. Még arról sem emlékezik meg a trónbeszéd, hogy bekövetkezett III. Sándor csár elhalálása, s hogy a Keleten báboru dühöngött. Mindez Ausztria-Magyarországra nézve, legalább a trónbeszéd után itélve, nem létezik, s jelentéktelen csekélységnek degradáltatik. A hármasszövetségről szintén mit sem hallottunk. — Mindenből kitetszik, hogy a hármasszövetség elvesztette immáron jogosultságát s minden értelmét. Hiszen Oroszországot s Ausztria-Magyarország vetélykedését a Balkánon csakis a berlini kongresszus furfangos intézkedései voltak képesek mesterségesen uton felidézni. A trónbeszéd teljesen megelégedezett a hármasszövetségről s egyáltalán úgy látszik, hogy a hármasszövetség lassacskán csak a papíron fog létezni...

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadó laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

A Magyar leszámító és pénzváltóbank

ERDÉLYRÉSZI FIÓKOSZTÁLYA

Kolozsvárt, Belközép-utca 8. sz.,

a július 1-én esedékes

4 1/2%-os Regale kötvény szelvényeit

a mai naptól kezdve

diamentesen váltja be.

A bécs városi sorsjegyek július 1-én tartandó húzásához eredeti sorsjegyek és igérvények ugyan ott kaphatók.

Főnyeremény 200.000 forint.

Sz. 189—1895.

427. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a bánffy-hunyadi kir. járásbíró 1409—895. számú végzése által Tóth István b.-hunyadi lakos javára Mendelsohn Ignác zentelki lakos ellen 35 frt tőke, ennek 1893. évi október hó 25. napjától számítandó 6% kamata és eddig összesen 19 frt 42 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 300 frt 90 krra becsült: egy szóró rosta, cséplőgép, egy borjas tehén, egy varrógép, egy Chiffon, egy falóra, 4 köböl buza; továbbá vászoneműket és női kendők stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 2409—1895. p. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Zentelkén, alperes lakásán leendő eszközökre 1895. évi június hó 21-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt B.-Hunyadon, 1895. évi június hó 11. napján.

CSUTAK JÁNOS,
kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 2139—1895.

425. (1—1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy id. Mátyás Kis Mihály János és Mátyás Kis Mihály ifj. kiskoru végrehajtónak Szócs Márton Pataki, Szócs Kata pataki, Szócs András pataki, illetve jogutódjuk Szócs Ferencz végrehajtást szenvedők elleni 259 frt 80 kr. tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kolozsvári kir. törvényszék (a Kolozsvár vidéki kir. járásbíró) területén levő, Vista községben és határán fekvő és a fenti végrehajtást, végrehajtást szenvedők és Szócs János pataki tulajdonánál felvett vistai 130. sz. tjkvben A I. 42., 45—53. rsz. 694/2., 313/1., 315/1., 562/2., 1217/3., 1907/1., 1909/3., 2392/1., 2546/3., 2672/1. hrsz. birtokra 373 frt becsértékben, mint ezenel megállapított kikiáltási árban az árverés elrendeltetik, — azon megjegyzéssel, hogy ajánlattevőt a megajánlott 100 frt ígért feltétlenül kötelezi, s hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1895. évi július hó 17-ik napján délelőtti 10 órakor Kolozsvárt, a kir. törvényszéknek 14. számú szobájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át bántapénz alatt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bántapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kolozsvárt, 1895. évi márczius hó 16-án.

Dr. SZENTKIRÁLYI GYULA,
kir. törvényszéki bíró.**Kerestetik egy olyan családnélküli magános, özvegy, művelt nő,**

ki lakás, élelmezés és mérsékelt havi díj mellett egy beteg úri nőt ápolni, s a háztartást vezetni vállalkozik.

Czím a kiadóhivatalban.

424. (1—3)

HASZONBÉRBE KIADÓ BIRTOKOK.**Gróf Teleki Sámuel ő méltósága**

mezőbándi, gerebenesi, szentpéteri és pagoccai határon, a Maros-ludas-besztercei vasútvonal mentén közel egymáshoz fekvő

mezősegi birtokai,

hozzátartozókkal együtt; összesen 4215 cat. hold; ebből 1696 hold szántó, 1528 hold legelő, 603 hold rét, haszonbérbe kiadók 1896. április 24-től kezdve.

Bővebb felvilágosítást ad: Meisner József jószágigazgató; lakása Kolozsvárt, Külmonostor-utca 42. sz.

426. (1—3)

Eladó házas-telek.

KOLOZSVÁRT.

a Trecsin-tér és Belközép-utca sarkán, a „Sárga fogadónak” nevezett

emeletes házas-telek örökáron eladó.

Értekezhetni Schilling Rudolf kir. közjegyző irodájában Kolozsvárt. 412. (2—3)

Torda-Szt.-Lászlón

egy 7 éves, 16 markos pej-kancza

— eladó. —

Tökéletesen kilovagolva, katonaság előtt vagy női lo-vaglásra alkalmas.

Elutazás miatt olesó áron kapható.

Tudakozódhatni: Kolozsvárt, Belmonostor-utca 8. sz. alatt, a házmesternél. 428. (1—6)

Bérbe adó

Szekely-Udvarhely mellett

körülbelül

400 hold jó minőségű birtok,

összes gazdasági épületek és felszereléssel, másfél millió forgalmu fedélcserép- és téglagyárral, nagy forgalmu savanyuviz forrásokkal, 4 kerekű lisztelő malommal és cser-törővel, több kisebb nagyobb bérházzal.

Értekezhetni Ugron Ákos országos képviselővel, Budapesten, Pauler-utca 12. szám.

350. (19—30)

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE,

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

172. (33—50)

Adriance, Platt & Co.

new-yorki gépgyáros

„kizárólagos képviselősege“

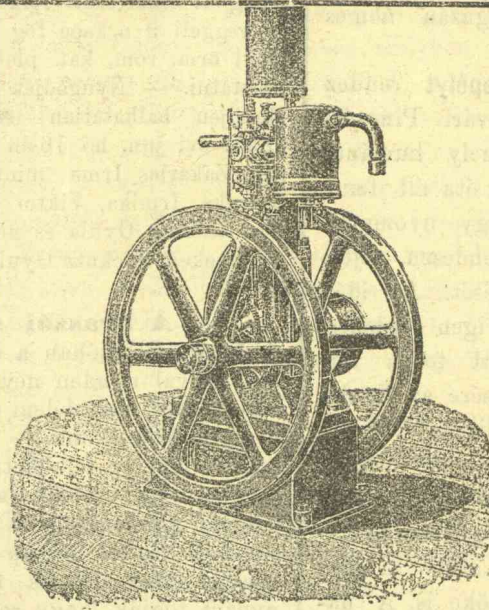
Fűkaszáló.

Marokrakó, arató

és Kéveköto arató

gépeire.

Kitűnő magyar bizonyítványok.

Béni
Csonka

szabadalmazott

1, 2 és 4 lőerejű

gazdasági

Petroleum

Mótorok

képviselesége.

Mindennemű kipróbált szolid kivitelű gazdasági gép jutá-nyos beszerzése.

Nyári idényre ajánlunk kitűnő minőségű és jutányos áru:

gépolajokat,

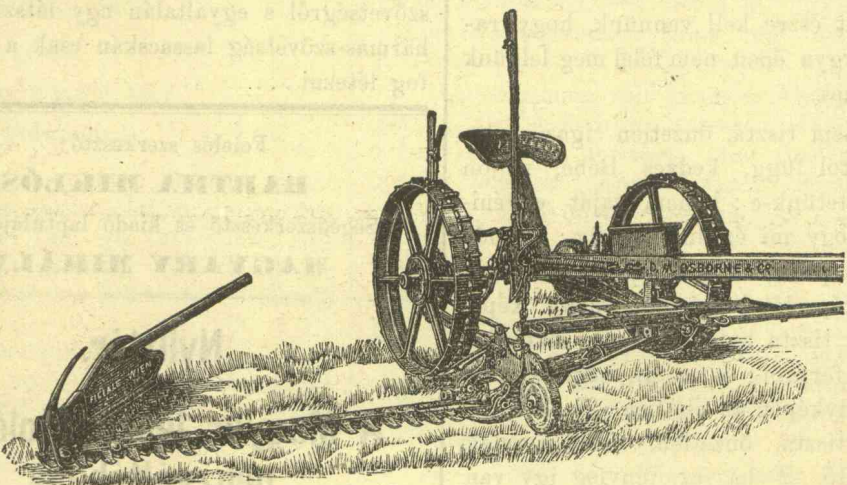
kocsi-kenőcsöket,

petroleumot,

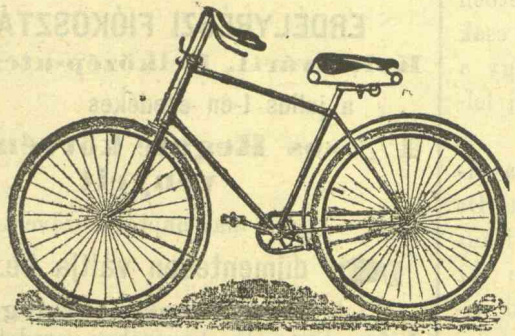
zsákokat, ponyvákat, kősenet,

vasneműeket, továbbá

Megbízható Műtrágyákat.

337. (11—x)

Legjobb**arató- és fűkaszáló gépek**

a D. M. Osborne & Co Anburn (Észak-Amerika) gyártmányai.

Kizárólagos raktár

fűkaszáló, marokrakó, arató és kévekötoökből.

Tauffer Ferencz

utódánál

KOLOZSVÁRT.

Gyári raktár szénagyűjtők, cséplőgépek, rosták, Trieurök stb. mezőgazdasági gépekből.

Angol és belföldi kerékpárok (Bicycle) és összes hozzá tartozó felszerelések.

Uj Pneumatikus gépet 150 forintért.

